

Mirthe de Haas vervulde een klas vol leerlingen voor een kas vol planten.

Biologiedocent wordt erfgoedhovenier

Van schoolklas naar kweekkas

Mirthe de Haas vervulde een baan als docente biologie op een gymnasium voor een functie als hovenier op een bijna 700 jaar oud landgoed, waarvan ze tot voor kort het bestaan niet eens kende. 'Ik moest ervoor verhuizen, maar het was het allemaal waard.'

Auteur: Mischa Bijenhof

Landgoed Twickel meet 4500 hectare grond, dat gedeeltelijk uit bos, maar ook uit eeuwenoud agrarisch cultuurlandschap bestaat. Het kasteel uit het midden van de zestiende eeuw vormt het hart van het landgoed. Het wordt omringd door een fraaie tuin, die in de loop der geschiedenis vele gedaanten heeft gehad. Overeenkomstig de mode van eind negentiende eeuw is de huidige vorm geïnspireerd op Engelse kasteeltuinen. Naast de kasteeltuin ligt de volledig ommuurde moestuin van 2 hectare en daar vinden we Mirthe de Haas, die kantoor houdt in een charmant tuinhuisje te midden van de historische kassen. Zij kwam hier begin 2024 werken als hovenier. Kort daarvoor stond ze nog voor de klas. Na een opleiding dierwetenschappen in Wageningen volgde een promotiebaan op het laboratorium van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam. 'Ik was bezig met moleculaire biologie en vond het eigenlijk allemaal maar gepriegel', zo blikt ze terug.

De Haas ontdekte haar praktische kant en

hoopte die te kunnen invullen met een baan in het onderwijs. 'Binnen een jaar kon ik mijn lesbevoegdheid halen, en tijdens mijn lerarenopleiding stond ik al drie dagen per week voor de klas. Je wordt meteen voor de leeuwen gegooid en ik was best nerveus, maar vertrouwde erop dat ik het kon.' Die eigenschap zou haar later nog goed van pas komen. Naast haar baan werkte De Haas als vrijwilliger in de museumtuin van Kasteel Doorwerth, gelegen aan de Rijn bij Arnhem.

Slapen in een tentje

De eerste keer dat De Haas in aanraking met haar huidige werkgever kwam, was tijdens een excursie met de tuinvrijwilligers van Doorwerth naar Twickel. 'De tuinbaas van Twickel knoopte een praatje aan en merkte op dat ze daar op de middellange termijn een vervanger zochten voor de hovenier, die met pensioen zou gaan. Ik was inmiddels lid van de tuincommissie en had me in de loop der tijd steeds meer verdiept in allerlei historische bronnen over moestuinen, zoals het

standaardwerk 'Den Nederlandtsen Hovenier' van Jan van der Groen, de tuinman van koning Willem III.'

Enige tijd later troffen de twee elkaar opnieuw, nu tijdens een cursus hovenier historisch groen. 'De functie was nog niet ingevuld en ze bleken wel serieuze interesse in mij te hebben', vertelt De Haas. 'Ze zochten iemand met verstand van moestuinieren en interesse in historische tuinen en die het leuk vond om met vrijwilligers te werken.' De Haas kwam een tijdje op proef, waarbij ze twee dagen per week op Twickel werkte en daarnaast twee dagen per week haar werk als biologiedocent uitvoerde. 'Ik woonde in Wageningen en werkte in Nijmegen, en Twickel bevindt zich in Delden.

Een logistieke nachtmerrie dus, maar ik had me inmiddels helemaal vastgebeten in die baan op Twickel en wilde daar alles voor doen.' De Haas sliep in de zomermaanden in een tentje op een nabijgelegen camping, vervulde dat in de herfst

voor een bed and breakfast en oogstte daarmee bewondering bij haar nieuwe werkgever, die zag dat deze biologiejuf er veel aan gelegen was om aan de slag te gaan in de historische moestuin. Na anderhalf jaar kreeg ze een vaste aanstelling.

Uitzondering

De Haas maakt deel uit van een zeskoppig team, dat bestaat uit vijf hoveniers en een tuinbaas. Zij worden ondersteund door een team van circa 25 vrijwilligers.

‘Ik moest me in het begin echt bewijzen’, zegt De Haas. ‘Ten eerste kom ik niet uit Twente, zoals de meeste mensen die op Twickel werken. Daarnaast ben ik in de eerste plaats bioloog, en ten slotte ben ik als vrouw gek genoeg nog altijd een uitzondering in de groensector. Misschien dachten ze dat ik als universitair afgestudeerde buitenstaander iedereen hier de les kwam lezen. Echte hoveniersvaardigheden had ik niet. Ik moest leren om op een shovel te rijden; daar werd wel even met belangstelling naar gekeken. Daarnaast maak ik teelplannen, kies ik het assortiment voor de groenten en snijbloemen in de moestuin en stuur ik de vrijwilligers aan. Inmiddels heb ik het gevoel dat ik er helemaal bij hoor.’

Prestigegewas

De moestuin van Twickel is behoorlijk verschillend van die in Doorwerth. Van de moestuin in Twickel zijn geen tekeningen of kaarten in het archief van het landgoed gevonden. ‘We weten dat de moestuin eerst op een andere plaats lag en in 1890 naar deze plek verplaatst is. De kassen en tuilmuren dateren uit die tijd,

‘We zijn in feite een toeristische attractie, dus je moet wel tijd kunnen maken voor een praatje’

maar verder is er niet zoveel bewaard gebleven over de geschiedenis ervan.’ De Haas en haar collega’s streven ernaar de tuin zoveel mogelijk naar historisch model in te richten. Bij een rondgang door de prachtige tuin vallen meteen de bleekpotten op, waarin rabarber gebleekt wordt. Hierdoor wordt niet alleen de oogst van deze groente vervroegd, maar zijn de stengels van de plant ook minder zuur. Het is een klassieke methode, die tegenwoordig weer populair is. Ook de koudebakken zijn getuigenissen van weleer die inmiddels weer steeds vaker in moestuinen verschijnen. Onder deze glasplaten op lage muurtjes kweekt De Haas onder andere zoete aardappels en meloenen. Daaruit blijkt wel dat dit geen museumtuin is, want die gewassen komen hier van oudsher niet voor. ‘Meloenen werden populair als prestigegewassen voor de adel. Daarmee had je iets bijzonders om je gasten voor te schotelen.’

Attractie

De moestuin was oorspronkelijk voor eigen gebruik. Het kasteel werd in de loop der eeuwen

bewoond door verschillende adellijke families en hun hofhouding, en er waren gastenverblijven. Al met al waren er heel wat monden te voeden. Dat is nu anders, want hoewel het kasteel nog wel gedeeltelijk bewoond wordt, is van een uitgebreide hofhouding uiteraard geen sprake meer. De klandizie komt van buitenaf. ‘Op woensdag en vrijdag verkopen we onze oogst in de moestuin zelf en verder leveren we aan restaurants in de buurt.’

De moestuin is van woensdag tot en met zaterdag vrij te bezichtigen en dan loopt het vaak storm, zegt De Haas. ‘We zijn in feite een toeristische attractie en zo gaan we er ook mee om. Op drukke dagen sta je als hovenier soms wel met tientallen mensen praten.’

Van haar beslissing om haar baan in het onderwijs te verruilen voor een bestaan als erfgoedhovenier heeft ze nog geen moment spijt gehad. ‘Dit is het leukste werk dat er bestaat. De afwisseling van de seizoenen, de dynamiek met mijn collega’s en het samenwerken op zo’n bijzondere plek maken het extra leuk. Voorheen had ik nog nooit van Twickel gehoord, maar nu merk ik dagelijks dat het landgoed hier in de regio enorm veel aanzien heeft. Ik ben er zelfs voor naar Delden verhuisd!’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

De moestuin is zoveel mogelijk naar historisch model ingericht, al ontbreken exacte gegevens over de geschiedenis ervan.

De Haas, met op de achtergrond haar kantoor. Een wereld van verschil met het Nijmeegse gymnasium waar ze tot voor kort nog werkte.